

ארוחת ערב עם איבון

שרון אס

משוררת

איבון — סופרת. אני — משוררת. ויש לומר דברים אלו בקול רם כאן. כאן? באיזו סטייט בארצות הברית. איבון — מקניה. אני — מישראל. היא שחורה. אני צהבהבה. יש לומר דברים אלו בקול רם. בחדרי חדרים — רוב הזמן אני איני משוררת והיא אינה סופרת. רוב הזמן בחדרי חדרים אנו מחכות לחזיונות, שהדיבוק יאחז בנו ורגשות וגעגועים יוחלפו באור־נכנס.

הזמנתי אותה לארוחת ערב. שלושים ושבעה משוררים וסופרים מרחבי העולם. שניים מאירופה. איבון הקנייתית מדברת אנגלית משובחה. אני מבינה אותה היטב ובכל זאת אני נרכנת אליה, מצטופפת. אני רוצה שהיא תשמע אותי, את האנגלית הסדוקה שלי, ותביץ אותי מאחורי המילים. ואני רוצה להיות קרובה מאוד לפנים השחורות שלה שאיני שמה לב עדיין שהן שחורות וששלי צהבהבות.

אני רק שמה לב שיש בינינו הבנה ואיני רוצה להחמיץ פנים שהתפעלוטי מהן נשקפת בהן. ידידות בין זרים. הדבר הזול והנדיר הזה. הדבר הזול והמסעיר הזה. מרחבים שבהם זיכרון הזולת אותך אינו צל. אנחנו פונות לתפריטים. ואנחנו רעבות מאוד. והמסעדה חשוכה, מוארת בנרות. מזל גדול. הרעב, האפלה החמימה, האוכל המצפה להיבחר, הצוותא עתיקת היום מין של ההנאה הזו לאכול ולהאזין. לשתות ולדבר. והתקווה להיות נאהב בקלות, מלא שכיות חמדה, והאינטימיות, אותו דיבור מאמצעם של הדברים, החיוני למי שהוא בכל רגע נתון או אבוד מאוד או זכה באיזה חופש. אני ממששת מבפנים את מעמקיי: הם רחוקים וחומקניים. חודשים ארוכים מאוד — ואיני אוהבת איש. וללא אהבה איני יודעת איך יקרה ואהיה מה שְׁמִלְדוֹת אני רגילה בו — סולם ליצורים, לעלות בו ולרדת בו. הנפש, דקה ואפורה, שכובה אי שם בקטקומבה. איני מרגישה אותה. איני מרגישה כמעט דבר, פרט לרעב. גם זה משהו. גם זו התעקשות. ואיבון? איבון אומרת, עוד טרם אנחנו ממש מרימות ידיים מהתפריט, איבון אומרת לפני שש שנים רק אלוהים נותר לי והוא קרא לי לחזור אלי, לְצֻלּוֹב. ואיבון חוזרת. ושלוש שנים לאחר מכן ההצלחה הורסת אותה. ושוב רק אלוהים נותר, אלוהים הצלוב, היא והוא סובלים מרה בזנזיבר. שוב משהו אבוד לגמרי באמצע החיים. אבל בה נותרה אהבה ובצלוב נותרה אהבה — ובי לא נותרה כלל אהבה, וללא אהבה כמעט אין בי זיכרונות. את כל זה אני לא אומרת. אני רק אומרת נאלצתי לבחור בין גבר לאשה — ואיבון אומרת הו. אנחנו לא נוגעות בלחם המחולל מפית לבנה. איך קורה

ותמיד הלחם הוא גוף? אני מבינה היא אומרת ששלוש שנים אני מסתרת בזנזיבר מפני הכתיבה. הו — אני אומרת. מדוע ההצלחה הרסה אותי היא שואלת מדוע האהבה הרסה אותי אני שואלת. המנות העיקריות מגיעות. איבון זוכה בתרנגולת צלוייה ובתפוחי אדמה. איני מבינה איך קרה אבל במקום לבחור מי שדמו חם ורציתי בו בחרתי בחיית מים לא ידועה. אנחנו אוכלות. אנחנו כמעט אוכלות. הפחד מפני הדם הרס לי את האינסטינקטים. אני מרחמת על הולכים על ארבע וכמעט שבי עצמי לא נותר מקום שלא מת. מה זה? נגיסה שנייה או פחות ואיבון מזמנת את המלצרית. מה שמך היא שואלת? קתלין. אני איבון איבון אומרת זו שרון איבון אומרת. היא משוררת אני סופרת ועכשיו קתלין מה יש למנה אחרונה. התרנגולת מהבילה לא נגוסה עדיין הדג הצלופחי שלי מעלה אדים בכוסות היין רועד מנקישת ההשקה — מה לה ולמנה האחרונה וקתלין, קתלין האמריקאית, שנולדה באימפריה, קתלין אומרת עוגת גבינה, מוס שוקולד, טרט אגסים, פודינג תפוחים, סלט פירות ברוטב וניל, תופיני אוכמניות כן ואולי עוד פרוסה אחת מפאי הלימון. איבון נרגעת. ופונה לאכול. עליי להיות בטוחה בעתיד היא אומרת. זה דבר חדש. לא. לא הרצון להיות בטוח בעתיד — שכן מדוע ההצלחה הרסה אותה והאהבה הרסה אותי. דבר חדש לי לשמוע על המתוק בעוד המלוח לפניי. לו הייתי צריכה לבחור הייתי בוחרת — מים ולחם. לא עוגות. לא יין. המלוח הנפלא. סוד האש במטבחים. המתוק אינו יכול להשביע. הגוף הוא מלוח. הדם. החזיונות. אפילו באור המתוק מסתרת מליחות האש. האם אינה אוהבת לאכול? היא כמעט לא נוגעת באוכל ואני גומרת את שלי ואת שלה. איננו מכירות וכבר אנו מחליפות צלחות. היא אוכלת את הביס האחרון שהשארתי מחיית המים. אני אוכלת שפע תפוחי אדמה מצלחתה. אנחנו מדברות. ההצלחה שהרסה אותה הביאה אותה גם לסנט פטרבורג ולמוסקבה. מישוהו ביקש ממנה לכתוב מחזה. איני זוכרת על מה והיה עליה להתרשם מהרוסים. הקנייתית הרזה הולכת בשלג ולפניה שורה ארוכה של ניאר-נאצים. הקנייתית בשלג, זו התאבה לדעת מה יהיה בסוף בעודה בהתחלה, מרימה יד ומנופפת להם בשמחה לשלום. הצעיר שביך הנאצים החדשים פורץ בצחוק. והשורה הטובה של תנועה שנולדה אצל מי שרצו להיות טהורים-צהובים משתבשת קלות. הכושית נופפה לשלום. הנאצי הצעיר פרץ בצחוק. הטור התערער. הכושית חלפה. אמא שלי היתה מן הסתם ניגשת אליהם ושואלת אם לא קר להם כך לעמוד בשלג, איבון אומרת. מדוע אני מספרת כל זאת? כי למחרת היום איבון לא דיברה אליי ולא פנתה אליי ולא זיהתה אותי כלל וכלל. גמרתי הכול משתי הצלחות. שבעה ומלאת חוכמה אמרתי לה כל זמן שמתפללים — מחמיצים את התפילה האחרת, זו שאין בה תפילה, שהיא חפה מתקווה, מתשוקה נפתלת. רק בהודיה העמוקה, בתנועה, מתחילה התפילה האמתית. אינך כל כך חשובה אני רוצה לומר לה כדי שתניחי להצלחה להרוס אותך. לא בקלות הלב מאפיר. הגיעה השעה של המנות האחרונות. ואיבון לא רוצה. מראש היא השביעה את עצמה, ותישאר רזה לעד. הִיָּה הִיָּה פעם שֶׁהָיָה מספרת לי בין המלח הנאכל לסוכר הנחמד, האגדי, והתשוקות מחרישות בי כל כך שאיני מבינה לחלוטין אם הרועה שאהב מאוד את השֶׁה שבר לו רגליים רק כדי לרפאו בזרועותיו, והשה

מוכה האימה והמחלים לעולם לא יעזוב את מי שריפא אותו, או שמא השה אבד ונשבר ואוחה על כתפי הרועה. השה מוכה האימה והמחלים. אני מבינה רק את מכת האימה ולבי אינו מסוגל להשלים את הקפת ההחלמה. לחלופין האלוהים רחוק מדי או נישא בקלות על השפתיים. חרדת קודש יש בי רק למול האושר. איננו אוכלות מנה מהמנות האחרונות. היא כמעט אינה מרימה את עיניה לפגוש בברכת השלום. והרי ראתה לי לא פחות משראיתי לה. אולי זיהתה את חוסר הנחמה. היינו עשויות מילים ולא בשר? היכן הזרועות — המעגן — האנקול לתפוס באפר, בלב האפר, ולהכריח בו את הדם, להשלים הקפות, ככוכבים? יומיים אחרי ואני בבית קפה עם מני. מני מהונג קונג. מהי שפת אמה איני יודעת. היא כותבת אנגלית. ונולדה בכומביי. לפני ארבעה חודשים מכרה את כל רכושה ונפטרה ממנו והיא מסתובבת בעולם עם מחשב ומזוודה אחת של קיץ ואחת של חורף. גם אם הדם והאש נסוגו לחלוטין לחלומותי הרי הפכו ממשיים עוד יותר וזקוקים לבית. האם שמה מבטחה בשמים? בחלל הקיברנטי? איננו יכולות לקנא זו בזו. אנו כבר כמעט בנות ארבעים ואנו יודעות שהאומץ הוא שם נרדף להכרח. ובאמת באמת אין מי שעובר את גבולותיו. שכן ממילא רוב הזמן אנו אבודים בתבנית הגדולה מדי שניתנה לנו למשמרת. מני כלל אינה אוכלת. כלל אינה אוכלת בחברה. היא מבוהלת מעצם האפשרות לסעוד יחדיו ארוחת ערב. היא אוכלת פעם אחת בלבד ביום. ומשם והלאה — קפה. היא לא שותה אלכוהול ולא מעשנת ומציבה לי דברים אלו מיד בהתחלה כדי שבעתיד לא יהיו בינינו אי־הבנות. את אשה אופטימית אני אומרת. יפה אמרת — היא צוחקת בתשובה. אז אני אוכלת קודם לכן לא את המנה שאני באמת רוצה — סטייק בקר, אלא סוג רכיכות של ים עם אטריות קרות. לאכול בחברת אנשים דוחה אותי היא מספרת כאשר אנו פונות ללכת מבית הקפה לנהר. וכשרגלינו דורכות על הגשר אני אומרת מני — הגשר הזה רוקד ונושם. אין גשר שאינו נושם היא עונה ושמה עלי יד. אני מצטמררת והיא נסוגה. אינספור לרעב לצורות המזון לתפילות להיוותר בחיים, ולנאקת הפחד כשאלו מגיעים.

ערב אחר ערב כל אחד מאתנו סועד בחברת זרים חדשים. הלילה הוא לילם של מנג'ו וניהד (אם אכתוב עוד משפט אמרת. אם לא אכתוב אמות בייסורים נוראיים). מנג'ו מנפאל, ניהד מסוריה. אנחנו מתיישבים סמוך לאח. מצטופפים מתחת למעיל הקרוע החבוי בשמים. העולם גדול ואינטימי כשסמוך לאש מתגלה צורת החיים הראשונה ביותר: "הכן" החבוי בלבדיותי ששנות עומק ללבדיותכם, ואי־אפשרותו לחצות את קו השפתיים. אנחנו נוקשים בגביעי היין, מטלטלים בעדינות, כמעט בהיסח דעת, טוב, מחדש, את מעגלי החסד של הצימאון.

